

szacsatolt Rimaszombat melletti KALOT (Katolikus Legényegyletek Országos Testülete) gazdaságot vezesse. Itt dolgozott augusztusig, tanított is. „Ezután Szarvas felé vettem az utam...” – nyilatkozta egy interjúbán.²

A tanár

1944. szeptember 23-án került a Középfokú Gazdasági Tanintézetbe óraadónak. A tanintézet neves igazgatója *Kachelmann Kurt* a következő szavakkal fogadta: „Ecsém, itt az a szokás, hogy a kezdő tanár egy-két évet Bikazugban tölt el, gyakorlatban.” Itt érte utol a háború. A település szovjet megszállása elől nem menekült el, szolgálati helyén maradt. A szarvasi Igazolóbizottság 1945 januárjában feltétel nélkül igazolta. Politikai pártba nem lépett be, korábban a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesületnek volt tagja.

Kachelmann méltatlanul elüldözték az iskolából, ez járulhatott hozzá rövidesen bekövetkező halálához is. Az igazgatói székben *Bencsik István* követte. Télen fellázadtak a gazdászok, az igazgató szerint Palov biztatta fel a sztrájkra a diákságot. Pedig a diákok a decemberi hidegben fűtetlen kollégium és a gyatra menzakszert miatt elégedetlenkedtek. Amikor pedig Karcagra kívánták áthelyeztetni, felmondott. Munkaviszonya 1945. október 13-án szűnt meg. Ekkor már a szarvasi tanítónőképző igazgatójával, *Fasang Árpáddal* megegyezett, hogy ott fog tanítani.

E bő év a Gazdasági Tanintézetben mozgalmasan telt, minden tárgyat tanított, amire épp szükség volt, így vegytant, növénytant, növénykörtant, állattenyésztést, technológiát, építészetet, közgazdaságtant; osztályfőnök is volt.

1946. augusztus 31-én tette le a magyar állampolgársági esküt

Fasang Árpád aláírása, és a tanítónőképző bélyegzői (1945. augusztus 23.)

D. Raffay Sándor püspök aláírása és bélyegzője (1945. szeptember 12.) Palov József államsegélyével kapcsolatban

Gyulán, korábban jugoszláv állampolgár volt.

A tanítónőképzőben 14 évet tanított a Tessedik iskolája, a mai Múzeum épületében. 1948-tól két évig igazgatóhelyettese volt az intézetnek. 1959-ben megszüntették a középfokú tanítónőképző intézeteket, ekkor a Vajda Péter Gimnáziumba került, mely ebben az évben költözött az Árvaházba. A biológia tantárgy középiskolai szakfelügyelője is volt.

Közben 1953-ban megnősült, *Demeter Sarolta*³ szarvasi lakos, általános iskolai tanárnőt vette feleségül, aki a szarvasi Tanítónőképzőben végzett, szakfelügyelőként is tevékenykedett. Házasságukból két gyermek származott (*Katalin*, sz. 1954, *Sarolta*,

² Dr. Reszkető Péter: Egy ember, több képen, Szarvas és Vidéke, 1993. október 22. A további dőltbetűvel idézett részeket is az interjúból származnak.

³ Demeter Sarolta édesapja, dr. Demeter József járásbíró erdélyi származású volt, a Marosvásárhely közelében lévő Magyardellőn született, édesanyja pedig a szarvasi főjegyző leánya, *Biki Nagy Ilona* volt.

sz. 1958) Elsőszülött leánya üzem, belgyógyász és reumatológus szakorvos, húga, aki zeneművészeti főiskolát végzett, a Duna Tv művészeti műsorai gyártásvezetője. Mindkét leányának egy-egy gyermeke született. *Agnes* unokája tv-s munkatárs, *Katalin* pedig főiskolai hallgató.

1963. március 1-én a szarvasi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumba hívták meg. 1964. október 1. napjával már, mint a technikum docensét megbízták az öntözési növénytermesztés tan tanszék vezetésével, e tisztségét 1967. augusztus 31. napjáig töltötte be. Oktatta a növénytan-növényélettant tárgyat is.

A Felsőfokú Technikumban, majd jogutódjában a Debreceni Agrártudományi Egyetem szarvasi mezőgazdasági főiskolai karán folyamatosan képezte magát.

Felsőfokú nyelvvizsgát tett az Idegen Nyelvi Továbbképzési Központban 1969-ben szerb-horvát nyelvből, 1971-ben francia nyelvből, majd 1978-ban orosz nyelvből vizsgázott sikeresen a Debreceni Agrártudományi Egyetemen.

Az igazgatója beiskolázta Gödöllőre két éves öntözési szakmérnöki továbbképzésre. 1966-ban öntözőgazdálkodási szakmérnöki oklevelet szerzett a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, 1968-ban pedig egyetemi doktori oklevelet ugyancsak Gödöllőn. Majd kandidált, az öntözési kisdoktoriját kibővítette; egészen a történelmi Magyarország déli határáig gyűjtötte az öntözéssel kapcsolatos adatokat. Majdnem tíz évig dolgozott ezen a tanszéki munkája mellett. A Gyulai Levéltárból kikérte az összes, vagy 6-7 mázsa vízügyi iratot. Nem volt aspiráns vezetője, magánemberként adta be a kandidátusi értekezését a Magyar Tudományos Akadémiára. 1979-ben, kevéssel nyugdíjba vonulása előtt védte meg kandidátusi értekezését, s szerezte meg a történelemtudományok (agrártörténet) kandidátusa fokozatot.

Jelentős szakirodalmi munkásságot fejtett ki. Szerzője az *Öntözési növénytermesztés* tan c. főiskolai jegyzet több fejezetének. Tanulmányt írt a körös-völgyi rizstermesztésről és a körös-völgyi zöldségöntözésekről, számos népszerűsítő cikke jelent meg. Kandidátusi értekezésében feldolgozta a Körös-Tisza-Maros-szög öntözéseinek történetét.⁴

1981. január 1. napján vonult nyugdíjba 37 évi tanári működés után. Tanári pályájáról így vall: „...*meg voltam elégedve a munkámmal, azt csináltam, amihez képzettségem volt, tanítottam kémiát, talajtant, biológiát. ... mindig állva tanítottam. Ha ültem, már nézték, beteg vagyok-e? A kréta mindig a kezemben volt, és írtam a vázlatot a táblára. ... a tanulóba „belévettem” az anyagot, az óra végén kötelező volt az összefoglalás.*”

A főiskolai katedrán 1970-ben

Minősítésében az iskola igazgatója, *Kovács Gábor* 1967-ben egyebek között a következőket írja róla: „*Előadásainak és gyakorlatainak szerkezeti felépítése szakszerű. Előadásmódja szemléletes, élményszerű, dinamikus, a hallgatók által követhető és jegyzetelhető. Vizsgáztatása igényes, az adott érdemjegyei reálisak. Ügybizalommal és helyes érzéssel fejleszti a tanszék szer-tári anyagát... Nagy gondot fordít a rendszeres önképzésre. Munkáját jól végzi, hasznos tagja az intézetnek.*” (folytatjuk)

⁴ *Sárközi Józsefné* könyvtáros a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karának hallgatója a *Palov-bibliográfia* tárgyban szakdolgozatot készített. (Szeged, 2000, 45 p.)